

De Paalder O.7 Boskapelweg 1 later Paaldersteeg ?

Algemeen:

De oudste vermeldingen vinden we in 1395 met den tenden tot Roderlo helft Deric ter Paelhaer” en in 1400 Derick ter Paelhaer is eygen mijns heren” en Henrick te Paelhaer ind sijn wijff synt eygen mijns heren.

De Paalder behoorde tot het hofstelsel van de Graaf van Gelre en resorteerde onder het Hof van Lochem. De bewoners van de Paalder waren horigen. Dit hield o.a. in dat:

- zij recht hadden tot verkoop van het bouw- en erfrecht, het erfelijk gebruiksrecht van het horige goed, waarbij hun naaste bloedverwanten het recht van voorkoop hadden.
- zij zich vrij mochten kopen uit het horigheidsverband, mits bij uittreding voor een plaatsvervanger werd gezorgd (wederwissel)
- zij jaarlijks op de hofdag moesten verschijnen om hun horigheid te erkennen
 - bij overlijden de hofheer recht had op de helft van het zogenaamde versterf, een schatting die de ergenamen moesten betalen uit de nalatenschap (meestal de helft van alle op de hoeve aanwezig viervoetig vee)
- de heer recht had op de opbrengst van het land dat de hofhorige van vrije lieden had gepacht.
 - hij voor zijn huwelijk toestemming nodig had van zijn heer
- er opvaart, een vergoeding, verschuldigd was indien men in de horigheid opgenomen wilde worden (bijvoorbeeld bij huwelijk).

We komen de Paalder of ook wel Grote Paalhaar geheten dan ook regelmatig tegen in de administratie van de hertog (later graaf) van Gelre. Zo vinden we het goed onder anderen in het visitatieboek van 1488. We lezen daar: Grote Pailhair is eyn volschuldich hoffguet mijns genedigen heren hoirde ind hoff toe Lochem. Dit guet besitt nu Herman ther Pailhair ind hefft eyn opgefurt wiff geheiten Reynt ind is gebaeren vanden Lievenstroide ind hebben soeven kynderen.

Zijn vrouw Reynt was hofhorig naar het goed Lievenstro dat weer een leen was van Huis Bergh. Reynt kon alleen het Lievenstro verlaten en in het huwelijk treden met Herman als de Heren van Bergh iemand voor haar in de plaats kregen. De wissel vond plaats met Grete ther Pailhair. In ditzelfde visitatieboek vinden we verder dat de moeder van Herman nog in leven is en Alyt heet en een zuster is van Johans ten Lutkenbrynck. Hermans broer Thonys is getrouwd met ene Alyt geboortig van Aalten. De banden met het Lievenstro zijn nauw, want Katharina, de zus van Herman, is gehuwd op het Lievestro en zij is op haar beurt weer gewisseld met de vrouw van Wolter toe Nyenhuiss. Een andere zus van Herman, Essele, huwde aan Klein Brink. Zij had twee zonen, Johan en Herman en een dochter, die gewisseld werd met Gebbe ther Forme.

In 1501 vindt er weer een wissel plaats tussen Katheryne ten Paelher die horig was naar het goed en zich nu horig gaf aan de jonkheer van Bronkhorst. In haar plaats kwam Sweene Eggynck, geboren te Neede. Er werd 24 pond voor deze wissel ontvangen. In 1544 vinden we een Johan ten Paelre als eigenaar van de Paalder. Het is gehuwd met een vrije vrouw, maar hij belooft zijn vrouw en zijn twee kinderen binnen veertien dagen horig te geven naar het goed.

Dertien jaar later wordt als eigenaar genoemd Willem Wesselink, een vrij man wonende te Vorden op het goed Wesselinck en getrouwd is met Diericxken ten Paerle. Diericxken is volgens het visitatieboek van 1531 van een vrij vrouw geboren. In 1548 heeft zij echter verklaart zich horig te zullen geven naar het goed. Zij verzoekt nu (1557) om een bouwman op het goed te mogen zetten en zelf vrij te mogen blijven. Willem en Diericxken hadden twee kinderen waarvan

de oudste 4 jaar oud was en de jongste genaamd Jan 2 jaar was. Zij bekennen tevens dat ze, zonder toestemming van de heer, hout verkocht hadden.

In ditzelfde visitatieboek lezen we verder dat hij zelf wenst vrij te blijven maar dat zijn vrouw en zijn twee kinderen zodra zijn volwassen zijn, zich horig zullen geven. Weer verzoekt hij om voor een periode van zes jaar een bouwman op het goed te mogen zetten. Voor het ongeoorloofd verkopen van de goederen zal hij een boete betalen van 28 goud gulden, welk hij bedrag mag opnemen van het goed, doch binnen 6 jaar weer zal moeten aflossen. In 1557 behoorden tot het goed:

- een zaatland van circa 12 molder gezaai
- een stuk weiland van 5 koeweiden groot
- een maat genaamd de Scholtmate doende jaarlijks 3 Rijder gulden
- een stuk weiland genaamd de Marsmaat, die circa 3 voeder hooi opleverde

In een testament, gedateerd 1 mei 1747, vermaakt Joost ten Paalder zijn halve magescheid aan zijn aangetrouwde neven Hendrik en Hendricus ten Paalder. De naam van zijn vrouw Berendjen ten Paalder is in de akte doorgestreept. Joost is waarschijnlijk Joost Jalink, die in 1721 trouwde met Berentjen Smeenk. (zie bewoners). (Bron: RA 819 1 mei 1747). In een akte van 14 augustus 1754 verklaren Joost Vreunk en zijn vrouw Anneken Wensink, Teunis Ribbers en zijn vrouw Aaltjen Wijchers, Wolter ten Boom en zijn vrouw Fenneken Vreunk, Hendrik Vreunk en zijn vrouw Grietjen op die Haar dat zij hun gesamenlijk twee zesde deel in het goed De Paalder bij akte van 2 februari 1748 en 26 augustus 1749 hadden overgedragen aan Willem ten Hoeve en zijn vrouw Stientjen Esselenbroek. Vader Berent ten Hoeve en zijn vrouw Jenneken Vreunk verklaarden in deze zelfde akte dat zij hun 1/6 deel van De Paalder ook reeds aan hun zoon en schoondochter hadden overgedragen. (Bron RA 820 14 aug. 1754)

In 1754 stapten de eigenaren Berent te Hoeve en zijn zoon Willem te Hoeve, die beiden op de Hoeve woonden, naar de richter om beslag te laten leggen op alle roerende goederen van pachter Hendricus Tollenaar of Paalder. Als reden werd opgegeven dat Hendricus een pachtschuld had van 32 gulden en 14 stuivers, bestaande uit het restant van 1753 en de volle pacht van 1754. Ook wilden zij hiermee alvast de pacht voor 1755 veilig stellen. Berent en Willem lieten de pachter tevens aanzeggen dat o.7 hij de Paalder per Petri 1755 (22 februari) moest verlaten. Deze krasse maatregelen moeten waarschijnlijk gezien worden in het licht van de gebeurtenissen die zich de op De Hoeve afspeelden. Willem en zijn vrouw waren namelijk veroordeeld tot een boete van duizend gulden wegens het verduisteren van rogge van het land ten koste van de Adam Abresson, pachter van de garvezaden van de weduwe van Van Hasselt. Ze hadden dus dringend geld nodig en waarschijnlijk ook de boerderij om hun bestaan als boer voort te kunnen zetten. Maar ook Adam Abreson, als pachter van de generale middelen, en Reint Eleman hadden nog een financieel appeltje met Hendrikus te schillen. De bezittingen van Hendrikus werden geïnventariseerd en secuur bewaard. Op zondag 28 juli 1754 werd de openbare verkoping in de kerk afgekondigd en al een dag later viel definitief het doek voor pachter Hendricus. (Bron RA 820 27 juli 1754) Vanaf 1754 vinden we Willem te Hoeve en zijn vrouw Stiene Esselenbroek op de Paalder. Twintig jaar later vinden we Willem weer in de financiële problemen. Hendrik Klein Hasselborgh vroeg voor zijn vrouw beslaglegging op de goederen van Willem ten Hoeve om een uitstaande obligatie van hondervijfentwintig gulden te kunnen innen. Willem had dit geld in 1753 geleend bij de schoonouders Hendrik Klein Hasselborgh, Joost en Anna Geerdink, hoogst waarschijnlijk om een deel van de boete wegens het verduisteren van de rogge mee te betalen. Richter Nies kwam de akte van beslaglegging persoonlijk op 26 januari van het jaar 1774 bij Willem op de Paalder voorlezen. (RA 822 21 jan. 1774) Hoe de betaling heeft plaatsgevonden is niet bekend, maar de gevolgen waren niet zo ingrijpend dat Willem de boerderij verlaten moest. Hij bleef tot 1791, het jaar van zijn overlijden, op de Paalder wonen.

Het oude woonhuis van de Paalder werd in 1887 tot schuur gedegradeerd. Naast de schuur werd

een nieuwe woning gebouwd.

Van de oorspronkelijke bouw zijn geen tekeningen bewaard gebleven, maar in de jaren na de eerste wereldoorlog is de potstal vervangen door een grupstal en is er een gierkelder bijgebouwd, hetgeen blijkt uit het bouwplan van 1936 waarbij het oude voorhuis werd gesloopt en een geheel nieuw woongedeelte werd gebouwd. De oude kelder werd in het nieuwe plan opgenomen.

Bouw:

- 1887 woning werd schuur, nieuwe woning er naast gebouwd
- 1936 sloopt oude voorhuis en bouw van een nieuw woongedeelte, waarbij de oude kelder in tact bleef
- 1958 kippenhok vergroot
- 1960 graanschuur bijgebouwd
- 1964 varkensstal gebouwd
- 1974 uitbreiding veestalling
- 1984 boerderij verbouwd tot dubbele burgerwoning

Eigenaren:

- 1395 Derick ter Paelhaer
 - 1488 Herman the Pailhair
 - 1544 Johan ten Paelre
 - 1557 Willem Wesselink te Vorden
 - 1650 Van Oldenboem. (Verpondingskohier Kreyneck: de Paeler huys en hoff)
 - 174? Lambert te Hoeve (of Hillebrant op De Hoeve)
 - 1748 Joost Vreuinck en vrouw Anneken Wensink
 - Teunis Ribbers en vrouw Aaltjen Wijchers
 - 0.7 Fenneken Vreuinck en man Wolter ten Boom
 - Hendrik Vreuinck en vrouw Grietjen op die Haar samen 2/6 deel
 - 1/6 Jenneken Vreuinck en Berent ten Hoeve
 - 1748 3/6 deel Willem te Hoeve
 - 1754 Berent te Hoeve (op De Hoeve) en zijn zoon Willem te Hoeve (op De Paalder)
- (Bron: RA 820, 24 juni 1754)
- 1810 Berend Hendrik Hoeve
 - 1845 Hendrik Groot Gotink, landbouwer te Ruurlo
 - 1856 Jan Willem Schepers, bouwman te Ruurlo
 - 1898 Gerhard Hendrik Schepers
 - 1927 Jan Willem Schepers
 - 1959 Gerhard Hendrik Schepers

bewoners1400

Henrick te Paelhaer met zijn vrouw

1488

Herman the Paelhaer z.v.Alyt met vrouw

Reynt zuster vande vrouw van Wolter thoe Nyenhuis

Derick the Paelhaer

Gert the Paelhaer

Herman the Paelhaer

Wilhelm the Paelhaer

Johanna the Paelhaer

Griete the Paelhaer

1531

Willem Wesselick met vrouw
Diericksken ten Paerle
kind 4 jaar
Jan 2 jaar
1670
Henrick te Paalder met vrouw
Marie Bouwmeester
kinderen
Hilleken te Paalder geb.-- naar A.35 1690
Jacob te Paalder geb.1672 Ruurlo naar F.6
Beeltjen te Paalder geb.1672 Ruurlo

nieuwe bewoners 1690

Henrick Alfhers(Paalder) met vrouw
Engele Spijkers van O.12
kinderen
Jenneken Paalder geb.1687 Ruurlo
Albert Paalder geb.1690 Ruurlo
Jan Paalder geb.1694 Ruurlo
moeder Engele overl. Henrick hertr.1696 met
Stijntjen Wenninks d.v. Hendrik uit Winterswijk
Engele Paalder geb.1699 Ruurlo naar G.6 1723
Jenneken Paalder geb.1703 Ruurlo
vader Hendrik overl. Stijne hertr.in 1707 met
Joost Jank z.v.Hendrik uit Geesteren
Hendrik Paalder geb.1710 Ruurlo
moeder Stijne overl. Joost hertr.in 1721 met
Berentjen Smeenk van de Veldhoek
Hendrikus Tollenaar of Willemsen of Paalder geb.1710
(Bron R.A.834 15/10 1753)
Hendrik te Paalder geb. 1710 zie boven zegt in de 40 jaar te zijn
waarschijnlijk is deze Hendrik een neef van Joost Jalink
Stijntjen Wenninks Tapper van de gebrande wateren
zijn vrouw Henders Jansen overl voor Aug,1756
Fam. vertrekt 1754 naar ?

nieuwe bewoners van O.1 1754 naam word Paalder

Willem te Hoeve geb.1722 Ruurlo met vrouw
Stijne Esselenbroek geb.1726 Ruurlo van O.8
kinderen
Willemina te Paalder geb.1750 Ruurlo
Derk te Paalder geb.1753 Ruurlo
Garrit te Paalder geb.1755 Ruurlo overl.
Garrit te Paalder geb.1757 Ruurlo
Berend H te Paalder geb.1761 Ruurlo
Anna Te Paalder geb.1764 Ruurlo
Lammert te Paalder geb.1768 Ruurlo
vader Willem overl. in 1791, moeder Stijne in 1796
dochter Willemina Tr.in 1777 met

Willem ten Arve geb.1751 Ruurlo van O.1
kinderen
Aaltjen ten Arve geb.1778 Ruurlo naar N.7
Anna ten Arve geb.1780 Ruurlo
Berendina ten Arve geb.1784 Ruurlo overl.
Stijne ten Arve geb.1787 Ruurlo naar P.2 1809
Willem ten Arve geb.1790 Ruurlo
Berendina ten Arve geb.1792 Ruurlo
Anna ten Arve geb.1797 Ruurlo
Fam. vertrekt in 1797 naar N.2 Veldhutte

Berend Hendrik Hoeve geb.1761 zie boven Tr.in 1797 met
Anneken Schepers geb.1771 Ruurlo van O.13
Tr. onder Huwelijksevoorwaarden (Bron R.A.825 18/12 1804)
Diene Schepers Sch Zus geb.1809 van O.13 naar Warnsveld (Naaister) (G.A.1828 no.131
Kopieboek no.4)
inwoners Berendjen Meulenkamp geb.1804 Ruurlo van A.10
Hendrik Groot Gotink geb.1788 Hengelo met vrouw
Geertrui Wissels geb.1799 Vorden
Berend Hendrik Hoeve overl.in 1832,Anneken in 1844
inwoners vertrekken naar ?

nieuwe bewoners 1849 getr.van O.13
Jan Willem Schepers geb.1815 Ruurlo met vrouw
Harmina Jimmink geb.1820 Vorden
kinderen
Gerhard H Schepers geb.1850 Ruurlo
Garritdina Schepers geb.1853 Ruurlo naar B.21 1879
Hendrika Schepers geb.1856 Ruurlo naar E.15 1870
vader Jan Willenm overl. 1898, moeder Harmina in 1895
zoon Gerhard H Tr.in 1879 met
Gerritjen Reesink geb.1855 Hengelo van Hengelo
kinderen
Jan Willem Schepers geb.1887 Ruurlo
Harmina Schepers geb.1889 Ruurlo naar O.43
vader Gerhard H overl.in 1925,moeder Gerritjen in 1910
zoon Jan Willem Tr.met
Grada H Waarlo geb.1886 Ruurlo van O.1
kinderen
Gerhard H Schepers geb.1914 Ruurlo
Gerritjen Schepers geb.1910 Ruurlo
Hendrik Schepers geb.1919 Ruurlo
Hendrikus Schepers geb.1922 Ruurlo
Jan W Schepers geb.1929 Ruurlo